

ČERCHOV A JEHO OKOLÍ

. KRAJINA .
. CESTY .
. STOPA MINULOSTI .

ELIŠKA MORYSKOVÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

České vysoké učení technické
v Praze

letní semestr 2019

Vedoucí diplomové práce

Ing. Tomáš Novotný
Ing. arch. Jakub Koňata
Ing. arch. Tomáš Zmek

Oponent diplomové práce

Ing. arch. MgA. Martin Poldauf

Konzultace

Ing. Jan Palas (návrh sjezdové tratě)
Ing. Stanislava Nebergová (požární bezpečnost)
doc. Dr. Ing. Martin Pospíšil (statika)
Ing. Jiří Lahodný (statika)
Ing. Aleš Marek (pozemí stavitelství)
Ing. Radmila Fingerová (krajinařská architektura)

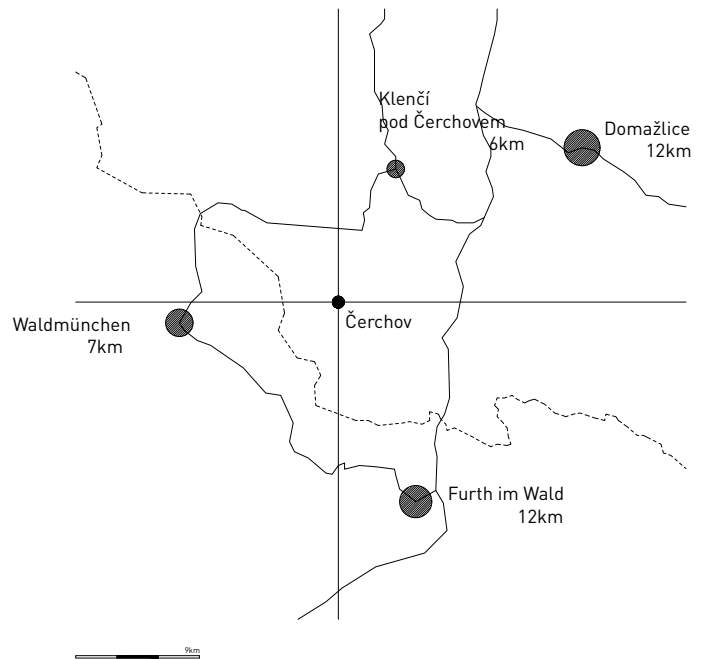
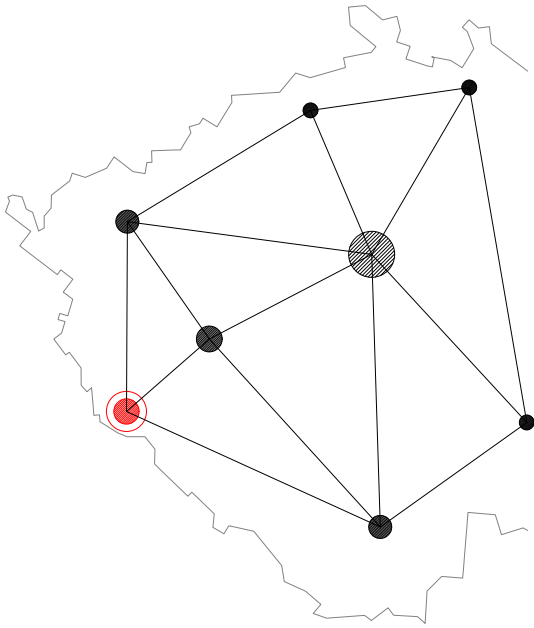
Cenné rady

Jaromír Pauer (KČT)
Ing. arch. Pavlína Macháčková

Velké díky

milované rodince
Kačence
Leničce
Terkajzce

Ráda bych poděkovala Tomášovi Novotnému, Jakobovi Koňatovi a Tomášovi Zmekovi za skvělé vedení diplomové práce, rodině za bezbřehou podporu během celého studia.

poloha

Památný vrchol Čerchov, s nadmořskou výškou 1 042 m n. m., je nejvyšším místem dlouhého hraničního hřebenu Českého lesa a tedy nejvyšším bodem Haltravské hornatiny. Tento zdaleka viditelný dominantní vrchol ovládá krajinu Domažlicka a je viditelný i z řady míst Tachovska, Klatovska a Plzeňska.

// HYMNA LYŽAŘŮ

Celý týden my jen čekáme,
nežli přijde naše neděle.

Na ramena lyže chutě dáme
a k zastávce šlapem vesele.

/A dříve než se nadáš, před námi Čerchov náš./

Na zeleném placu připnem si lyže
a pak jdem nahoru „Plzeňskou“.

Zasněženými lesy zpíváme a hrajem ve sboru.

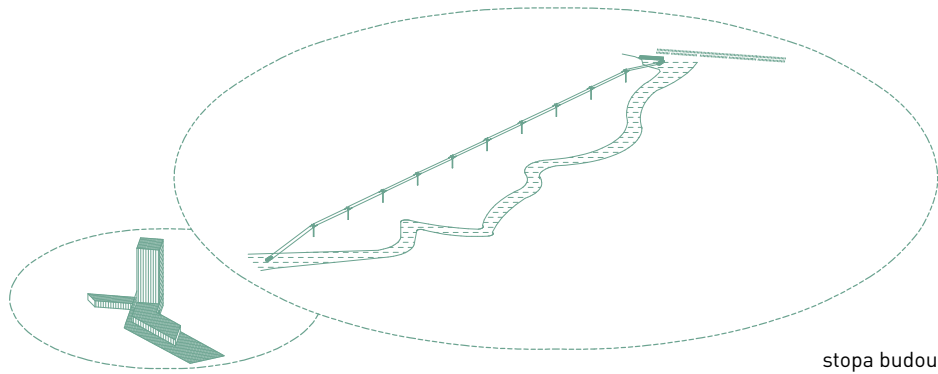
/A každý, kdo hlasu máš, ať žije Čerchov náš./

Nahoře si sednem do kuchyně,
„teta“ zatím kávy semele.

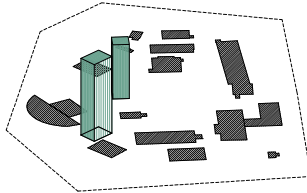
Při ní a pak při lyžařském víně,
hrajeme a pějeme vesele.

/Za chvíli zří každý z nás, že celý Čerchov je náš./

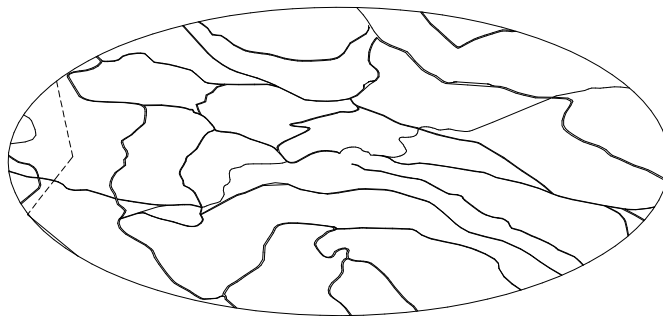
Čerchovský vrchol, který má v sobě zapsanou dlouhou a nelehkou historii, zkoumám z hlediska krajiny a jeho cest.
Zajímám se o o vrstvy minulosti, hledám stopu budoucnosti.

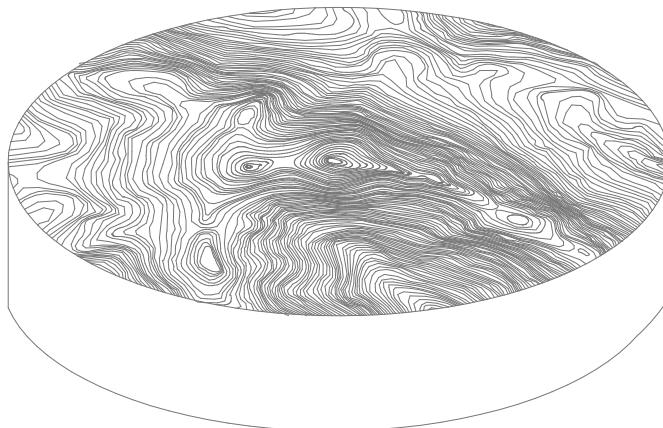
stopa budoucnosti

stopa minulosti

cesty

krajina

. KRAJINA .

KRAJINA - AČ HRANICE, PROSTOR VŠECH

Český les vznikl už v pravěku díky hercinskému vrásnění, které zde vytvořilo kopce. Patří mezi nejstarší pohoří v Evropě. Zasahuje do jihozápadních Čech i do Německa, konkrétně do východního Bavorska. Český les je masív dlouhý 80 km, který tvoří přírodní hranice mezi oběma státy. Dříve zde střežili hranice Chodové. A dodnes je Čerchov symbolem Chodska.

Potoky zde pramenící jsou tak čisté, že i v dnešní době se z nich dá pít. Nejsou zatíženy pozůstatky minulé doby a gravitační zdroje v tomto území napájí mnoho vsí pod stráněmi. Český les není jen pomyslnou a faktickou hranicí mezi dvěma sousedními státy, ale i evropským rozhraním vod. Náhon Teplé Bystřice po více než čtyři staletí přivádí do Domažlic vodu ze svahu Čerchova. Nedosahuje takových věhlasů jako jiné kanály na Šumavě, ale i dnes dokazuje um tehdejších stavitelů. Technickou zvláštností tohoto kanálu, který měří 16 km, je převod vod přes rozvodí z Černého do Baltského moře. Gravitační zdroje pitné vody zásobují i sousední německý Waldmünchen. Z německé strany jsou stráně pokryty smíšeným porostem lesů. Ze strany české jsou lesy převážně smrkové. Ještě stále vcelku divoké, ale dnes již prostupné.

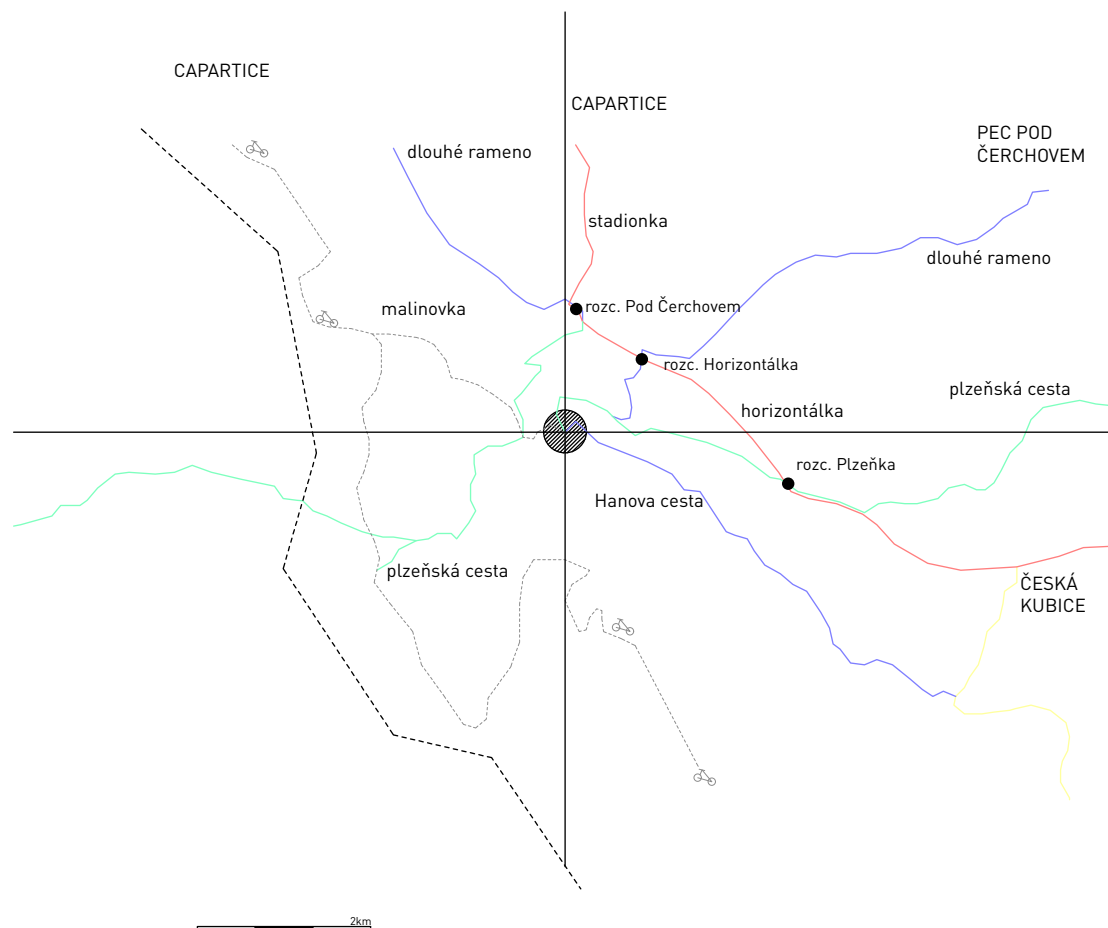
Do Českého lesa patří také Čerchovský les, který přibližně zabírá jednu třetinu celého území. Vrchol Čerchov se nachází 1,5 km od německých hranic. Je vzdálen 4 km z Pece pod Čerchovem, 4,5 km z Výhledů a Capartic, 5 km od Chodova, 6 km od Klenčí pod Čerchovem, 12 km od města Domažlice a 58 km od Plzně.

Český les býval velice zalidněná oblast, neboť již v dávných dobách jej protínaly významné obchodní stezky. Díky vodní energii bystřin a přístupné dřevní hmotě, se jeho prostor stal místem vzniku prosperujících hutí, brusíren, hamrů a všeho obchodně i materiálně navazujícího.

Čerchov pamatuje ve svém okolí obce, kde před 2. světovou válkou žilo až 2 tisíce obyvatel, převážně německé národnosti. Dnes jsou zpustlé nebo řídké obydlené poválečným obyvatelstvem, případně jejich potomky. Najdeme zde ale i obce, které měly a mají obyvatelstvo převážně české národnosti a řešení hraničního prostoru v 50. letech minulého století na ně nemělo tak zdrcující dopad. Lidé zde zůstali a udržují si původní kulturu a vědomí. Je to prostor předků, kde se po staletí prolínaly kultury, národnosti i politické zájmy. V současné době se hranice opět stírá. Kultura i národnosti mají možnost se v tomto prostoru ovlivňovat a promíchávat. Přestože je to hraniční prostor, patří všem. Díky čistotě okolní přírody, ekonomické prosperitě navazující na sousední Bavorsko zůstává zde mnoho mladých lidí, kteří si tady zakládají rodiny.

Ikonickým místem těchto idejí je právě vrchol Čechov. Denně se zde setkávají a zdraví turisté, běžkaři, lesáči, vodohospodáři z obou stran hranice. Přestože je od všad viditelný a vzdušnou čarou blízký, dlouhá léta nepřístupnosti dala Čerchovu ráz tajemnosti. Pro mnohé je symbolem, pro jiné orientačním bodem v krajině. Očištění tohoto místa od stavebního balastu minulého režimu znamená otevřít dveře krajině a nechat ji prostoupit zpět na vrchol. Přivést do prostoru novou energii, která naváže na historickou prosperitu a soudržnost Českého lesa, znamená využít to, co zde ještě zbylo a dát tomu nový rozměr souznějící s přírodou.

. CESTY .

// Hlavní přístupové trasy k vrcholu z České strany

Capartice - rozcestí Pod Čerchovem 3 km - Horizontálka: ČTZ 3,5 km

Česká kubice - Horizontálka: ČTZ 6,5 km

Horizontálka - Čerchov: MTZ 1,5 km

Pec pod Čerchovem - Horizontálka - Čerchov 1042 m: MTZ 5 km

CESTY

Struktura cest je rozmanitá, od lesních až po cyklostezky. Přístup na Čerchov zkoumám ze tří stran.

WHlavní přístupovou cestu („Stadionku“) nechal postavit hrabě Jiří ze Stadionu v roce 1905. Později tuto silnici doplnili vojáci o panelovou cestu v prudkém svahu pro lepší výjezd těžkých vozidel. Asfaltovou silnici v návrhu využívám jako hlavní obslužnou cestu pro hotel, restauraci i sjezdovou trať. Od parkoviště pod Horizontálkou se asfalt mění na betonové panely, které ponechávám pro jejich autenticitu. Při vstupu na panelový povrch na návštěvníka poprvé dýchne vojenská atmosféra, kterou má kopec vrytou v sobě. Panelku nechávám jejímu životnímu cyklu, jako tomu bylo doteď. Postupný proces rozkladu je součástí proměn Čerchova.

Lineárka

Po odbočce ze Stadionky se k lanové dráze a sjezdové trati dostane návštěvník po vozovce až k parkovišti. K této dopravě využívám stávající asfaltovou vozovku vedoucí do Pece, kterou v délce 800 metrů (od rozcestí po parkoviště) rozšiřuji na dvojnásobek její šířky. Cesta nese nové jméno – Lineárka, a slouží též pro obsluhu sjezdovky s lanovou dráhou.

Nové cesty na vrcholu vedoucí od konce panelky k hotelu, restauraci nebo Kurzově věži jsou navrženy ze štěrkového trávniku. Jeho lože tvoří ostrohranný štěrk zrnitosti 8/16, který po zakousnutí hran do sebe tvoří pevný pojízdný povrch pro vozidla, ovšem s dostatečnou vsakovací schopností. Ve vegetační vrstvě je oseta směs bylin a trávniku, čímž se rozhraní mezi cestou a přírodou stírá. Stejný povrch je využit i u všech nově navržených parkovacích ploch.

cesty pro lyžaře

Běžkaři mají možnost využít pro klasickou formu lyžování mírně náročnou stezku z Capartic v délce 4,3 km nebo Čerchovský okruh pro náročnější dlouhý 13 km. Lyžaři se mohou zastavit v útulně na Malinové hoře nebo jet dál k Rajské vyhlídce. Lze dojet podél hranice s Německem do 9 km vzdáleného Gibachtu, kde se nachází další běžecské okruhy upravené i pro techniku bruslení.

Trasa ideální pro sněžnice vede podél sjezdové tratě přes vrchol, odtud směřuje cesta kolem Skalky přes hraniční přechod do Waldmünchenu.

01 // STADIONKA - CESTA Z CAPARTIC

Parkuji hned u silnice, do Německa už je to jen kousek.
Vydávám se po cestě hraběte Jiřího ze Stadionu,
již tenkrát nazývané jako silnice.
Míjím Lineárku. Parkoviště.
Cesta se mění na panelku.
Vojenská atmosféra na mě prvně dýchne.
Skrz prořídle kmeny stromů vidím krajinu v dáli.
Napravo okruh pro běžkaře, nalevo cesta stoupá k vrcholu.
Jedna, druhá, třetí zatáčka, panelka se klikatí.
Za zatáčkou památník.
Za kmeny stromů dvě čerchovské věže.
Jsem na vrcholu.

02 // PECKÁ CESTA - CESTA Z PECE - PO SJEZDOVCE

Vystoupím z auta. Vstříc Modré stezce.

Rozcestí. Vstupuji do lesa.

Ptačí zpěv mě obklopuje.

Cesta se mění v bahnitou.

Krása přírody se vytrácí. Kmeny smrků na zemi se potácí.

Posezení mezi bahnem a haldou dříví.

O pár kroků dál plácek, loučka, údolíčko. Jak dělané pro sezeničko.

Do ticha lesního života zvuk Černého potoka.

Cesta nabírá strmější ráz.

Světlo, pohled na vrchol, věže z Čerchova v nedohlednu.

Křížím rovinku. Jdu dál.

Teplá Bystřice pod houštím větví ztracená.

Teď už i cesta zmizela. Najednou jsem na Horizontálce.

Nástup na cestu smrti. K cíli se blížím, ve stopách sjezdovky se plížím.

Prázdné. Vidím oblohu. Kolem jenom chmýří.

Stezka někde v nedohlednu, na kámen si radši sednu.

Na prvního apríla sněhu tady neubývá.

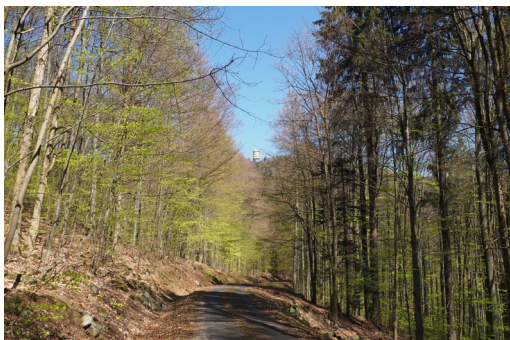
Po třetí cestu ztrácím.

Vzápětí jsem na vrcholu, je to jako brána do Mordoru.

Budovy zde jak mrtvá těla leží.

Nikdo je nehlídá, jen Kurzova věž střeží.

03 // CESTA Z ČESKÉ KUBICE - ÚDOLÍ BYSTRICE

Ruch vesnice mizí při vstupu na palouk.
Po štěrkové cestě kráčím k cíli.
Les se mění na dubovou alej. Zapomenuté údolí.
Včelín. Sad. Všude prameny. Stopy osady jsou stále patrný.
Říčky se prolínají mezi kmeny stromů.
Jaká to romantika, nedívím se Vrbovi.
Cyklostezka.
Za rozcestím poprvé špičku vojenské věže vidím.
Směrem k Vrbově huti mě provází Studená Bystřice.
Zatáčka sem, zatáčka tam. Vojenská věž všude člověka pronásleduje.
Nezdá se však, že by přibližovala.
Lesní stezka u studánky.
Dvě věže na Čerchově v zorném poli.

Doprava

Momentálně je možné dojet autem na parkoviště v Caparticích u hlavní silnice vedoucí z Domažlic na hraniční přechod Lísková a poté se vydat na vrchol po Stadionce pěšky nebo na kole. O víkendech a svátcích od června do září jezdí po místních klikatých cestách autobus, který zastavuje v okolních vesnicích.

V nové koncepci dopravy využívám stávající parkoviště v Caparticích s kapacitou 100 míst (Parkoviště I.) pro návštěvníky, kteří se chtějí vydat na delší túru nebo na druhou stranu do lyžařského areálu Capartice. Parkoviště u Lineárky (Parkoviště II.) navržené pro 180 parkovacích míst navazuje na stávající vozovku a využívá nyní prázdné plochy nepokryté dřevinami. Parkoviště II. slouží nejen pro lyžaře mířící na svah, ale i pro ty, kteří se chtějí na vrchol dostat bez námahy. Lanovka je pohodlně vyveze až na vrchol jak v letních tak zimních měsících. Parkoviště pod Horizontálkou s kapacitou 55 míst, které vychází ze stávajícího využití, slouží pouze pro běžkaře v zimním období. Ti zde nasadí lyže a zamíří na Čerchovský okruh. Přímo na vrcholu není možné parkovat, pouze správce hotelu má k dispozici garáž ukrytou pod zelenou střechou přímo u budovy. Návštěvníci ubytovaní v hotelu mohou zajet během pobytu vozidlem až k budově, ale poté mají připravené stání pro svůj vůz těsně pod vrcholem u panelky.

Nové parkoviště u Lineárky i parkovací stání pod vrcholem jsou navržena ze štěrkového trávníku stejně jako nové cesty. Dešťové vody z plochy parkovišť budou z důvodu zachycení případných ropných úkapů svedeny do kvalitního odlučovače ropných látek (ORL) s vysokou účinností. Vsaky z těchto ploch budou staženy do vybudovaného ORL a budou následně využity nebo navráceny k zasáknutí.

Černý potok

Malinová hora
963

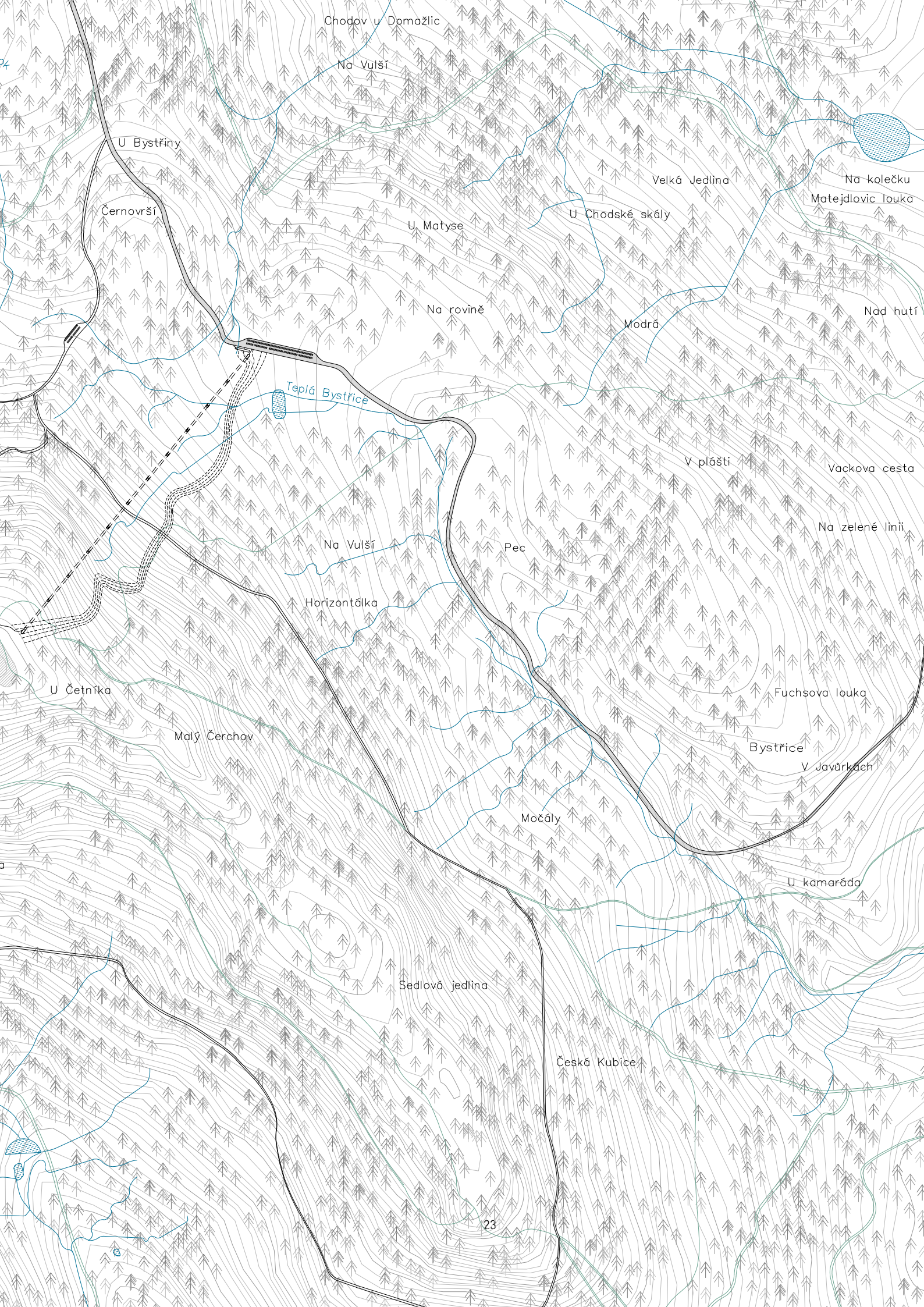
Čerchov
1042

Dolní Fojmav

22

situace širších vztahů

Chodov u Domažlic

Na Vušší

U Bystřiny

Černovrší

U Matyše

U Chodské skály

Velká Jedina

Na kolečku

Matejlovic louka

Na rovině

Modrá

Nad hutí

Teplá Bystřice

V plášti

Vackova cesta

Na Vušší

Pec

Na zelené linii

Horizontálka

U Četníka

Malý Čerchov

Fuchsova louka

Bystřice

V Javůrkách

Močály

U kamaráda

Sedlová jedina

Česká Kubice

. STOPA MINULOSTI .

100 LET HISTORIE ROZVOJE TURISTIKY A LYŽOVÁNÍ V OBLASTI ČERCHOVĚ

1894 KČT otevřel první dřevěnou rozhlednu na vrcholu Čerchova

1896 vedle rozhledny byla postavena „Pacovského chýše“

1898 vybudována 1. přístupová cesta na vrchol tzv. „Plzeňská cesta“

1901 vybudovaná další cesta tzv. „Hánova cesta“

PO I. SVĚTOVÉ VÁLCE

1911 první lyžaři na Čerchově

1925 vybudování kamenné rozhledny a hotelu na vrcholu, začíná obrovský rozmach turistiky a lyžování v oblasti Čerchova, pořádají se zde tradiční lyžařské běžecké závody „Chodská třicítka“, trénují zde naši přední reprezentanti mj. Krňoul a olympionik Svatoš, na Plzeňské cestě je vybudován skokanský můstek a celá oblast Čerchova se stává významným turistickým a lyžařským střediskem v oblasti Šumavy a Českého lesa, toto období je ukončeno počátkem 2. světové války v roce 1939

PO II. SVĚTOVÉ VÁLCE

1945 turisté i lyžaři se na Čerchov vrátili, byla vybudovaná sjezdová trať z vrcholu Čerchova

1950 důsledku politické situace té doby dochází k uzavření celé oblasti jako hraničního pásma

1966 částečné uvolnění politické situace má za následek opětovný návrat turistiky a lyžování, byla obnovena sjezdovka ve stejné podobě jako v roce 1945

1967 – 1968 ke sjezdovce jsou dobudovány vleky a na jejím úpatí lyžařský chýše, bohužel vrchol Čerchova však zůstává v okupování ministerstva vnitra, toto období nemá dlouhého trvání

1971 opět zakázán vstup do této oblasti

PO ROCE 1989

Květen 1990 lyžaři předkládají na okresní odbor lesního a vodního hospodářství žádost o obnovení sjezdovky v původní podobě -> žádost byla vzata na vědomí s vysvětlením, že je stanovena stavební uzávěra této oblasti na dva roky, a že požadavek bude brán v úvahu při zpracování územního generelu oblasti -> do generelu se požadavek nezpracoval

1992 na žádost lyžařů TJ Jiskra Domažlice a na základě podpory obecních úřadů v Chodově a Peci p. Č., místního úřadu Klenčí p. Č. a městského úřadu Domažlice objednal OÚ u společnosti URBIOPROJEKT ekologický projekt na obnovení sjezdovky

Květen 1993 OÚ v Domažlicích vyvolává oponentní řízení k předloženému ekologickému projektu -> ohajoba za účasti předních specialistů na ŽP dopadla pro projekt kladně

Léto 1993 lesy přechází do majetku města Domažlice -> referát ŽP zahájil jednání s MÚ Domažlice o výměně lesů v oblasti Čerchova, kde chtějí zřídit přírodní rezervaci -> rada byla pro výměnu lesů, tedy proti obnovení sjezdovky

11.10.1993 bylo revokováno rozhodnutí rady a zastupitelstvo města Domažlice neschválilo výměnu lesů, potvrdilo tím stanovisko obnovující sjezdovku

Počátek roku 1994 stavební úřad v Klenčí vydává zamítavé stanovisko k projektu obnovení sjezdovky

14.4.1994 TJ Jiskra se odvolává proti rozhodnutí -> zamítnuto

8.11.1994 výjezdní zasedání rady zastupitelstva MÚ v Domažlicích v oblasti Čerchova doporučuje ke schválení novému zastupitelstvu požadavek ref. ŽP OÚ na výměnu lesů bez stanoviska

Pohled na Pasovského chýši z roku 1897

Chýše po zasklení verandy a po stavbě nové rozhledny

Kurzova kamenná věž

Historická věž je symbolem 19. století, kdy na Čerchově započal turistický život. Po objevení vrcholu architektky Dr. Vilémem Kurzem a Vratislavem Pasovským zde byla v roce 1894 postavena první dřevěná rozhledna. Tu později nahradila kamenná věž, k níž byla přistavěna Pasovského chýše a později dřevěný hotel. Kurzova rozhledna si prošla celou historií společně s vrcholem a stojí dodnes možná i proto, že byla využívána vojáky. Návštěvník se po výstupu na venkovní ochoz 24 m vysoké věže může kochat výhledem na českou i německou krajinu. Takový šťastný osud bohužel nepotkal chýši s hotelem, zanikly před koncem studené války. Očištěním vrcholu od zdevastovaných objektů Kurzova věž získává hodnotnější místo, které jí náleží. Může opět volně dýchat a hledět do krajiny, jako tomu bylo na začátku.

Historický hotel

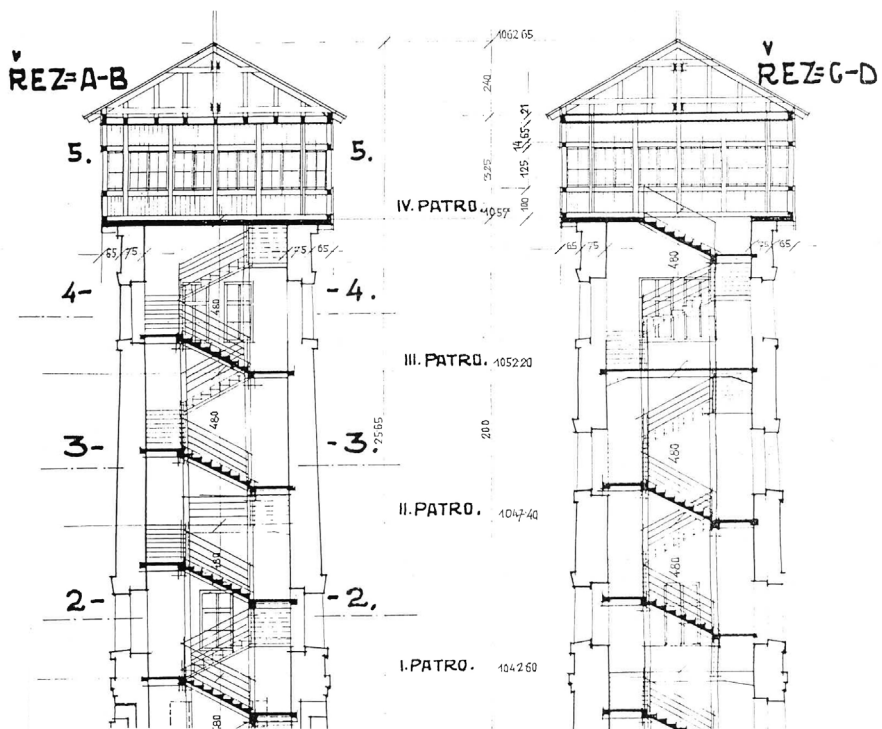
Turistická chata byla navržena jako přístavba Pasovského chýše, se kterou byla propojena. Chata byla středem letního a zimního turistického ruchu pohří Českého lesa. Průčelí, tedy hlavní vchodu byl obrácen k východu.

Celý complex budov se skládal ze stare chaty, spojené krytou, zasklenou verandou s novou chatou. Ze stare chaty byla krytým koridorem přístupna zasklená předsíň ke Kurzově vyhlídkové věži a vlastní věž.

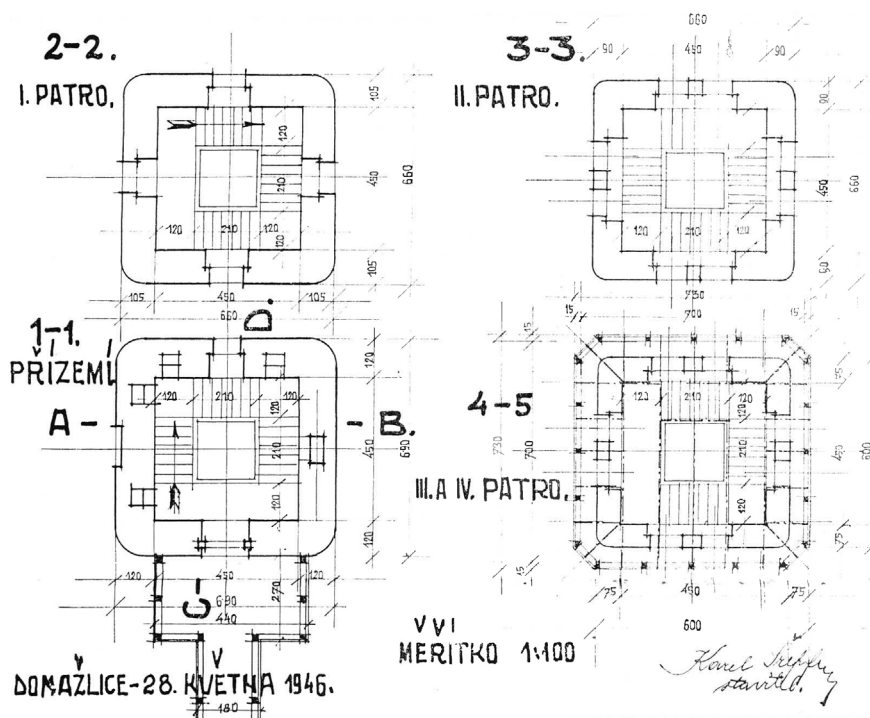
Nejstarší část chaty byla postavena dle plánů architekta Pasovského v r. 1896. K této chatě byla na stavební parcele č. 231 zřízena zděná pec. Chata byla postavena v blízkosti dřevěné rozhledny postavené v r 1894. K této nejstarší části chaty byla v r. 1904 přistavěna nová budova obsahující nynější hostinskou kuchyni a komoru. V témže roce byla postavena nová vyhlídková věž s předsíní a koridorem. Nejnovější a take největší část chaty pocházela z roku 1927. Všechny budovy trpěly místními povětrnostními poměry, ale díky udržovacím investicím majitele byl vzhled uspokojivý.

Budove byla ve stare části přízemí s podkrovím, v nové části s patrovou verandou s pokoji a podkrovím. Vyhlídková věž obsahovala 6 pater. Stará chata byla přístupna z kryté chodby předložené před celou hlavní stranou budovy. Po celé šířce této nejstarší části procházela chodba z náž byla přístupna jednak hostinská místnost a jednak stará noclehárna. Na konci této chodby byl upraven přístup do přístavby s hostinskou kuchyní a komorou. Prosklená veranda byla využívána jako restaurace.

Nová chata sloužila výhradně k účelům hostinských a turistických pokojů. Celkem chata obsahovala noclehárnu a 3 pokoje pro personal, v přízemí 8 pokojů a v dalších patrech 9 pokojů celkem. Nad všemi budovami byl navržena vaznicová soustava krovů s převislými okapy a kakřincem po chodském způsobu. Krytina na stare části byla šindálek, novou část a věž kryl pozinkovaný plec. Hlavním stavebním materiálem bylo dřevo, dřevěná konstrukce byla ošalována prkny z exteriéru a v interiéru orákosována omítnuta.

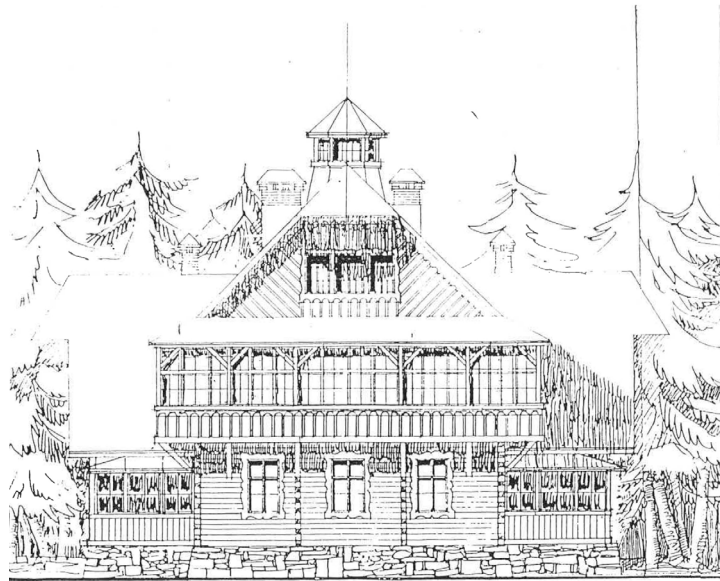

Řez rozhlednou z roku 1946

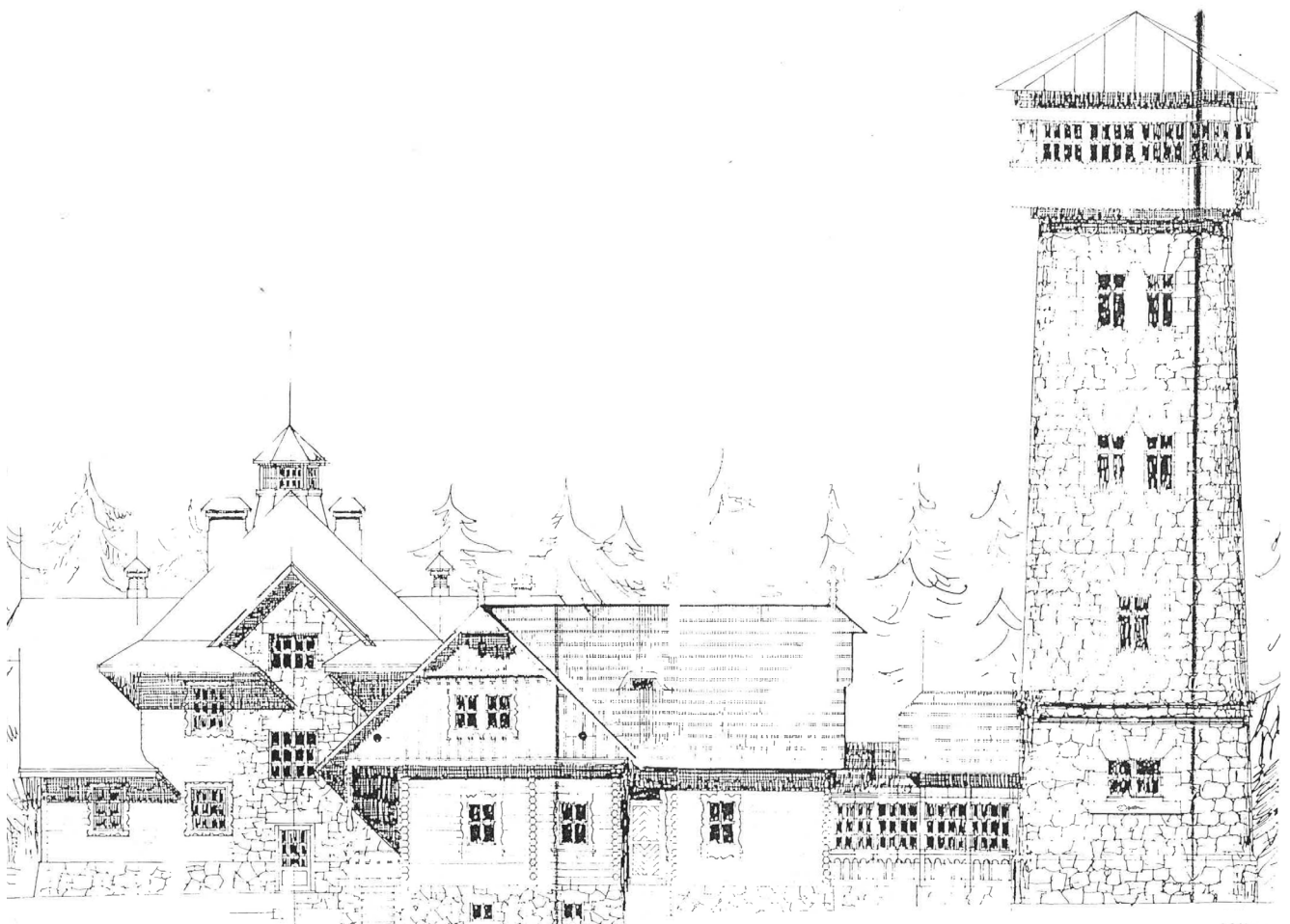

Půdorysy rozhledny z roku 1946

KURZOVA VYHLÍDKOVÁ VĚŽ

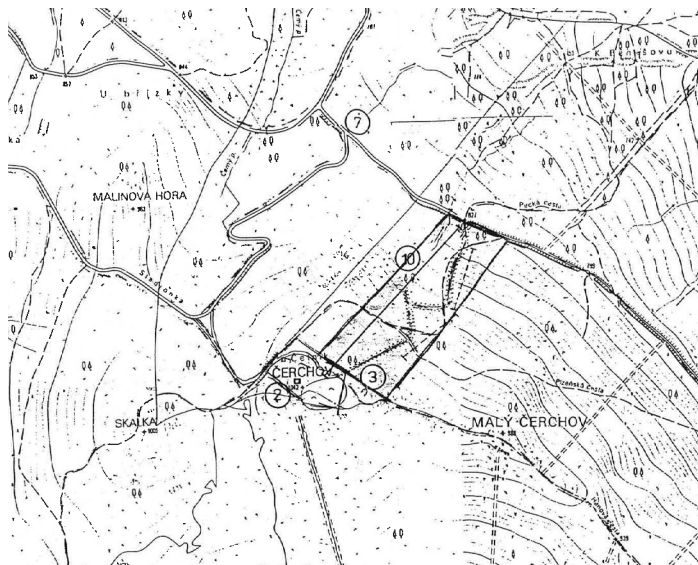

Východní pohled chaty z roku 1932

Severní pohled přístavby chaty pro lyžaře z roku 1932 s rozhledou krčkem

TURISTICKÝ HOTEL

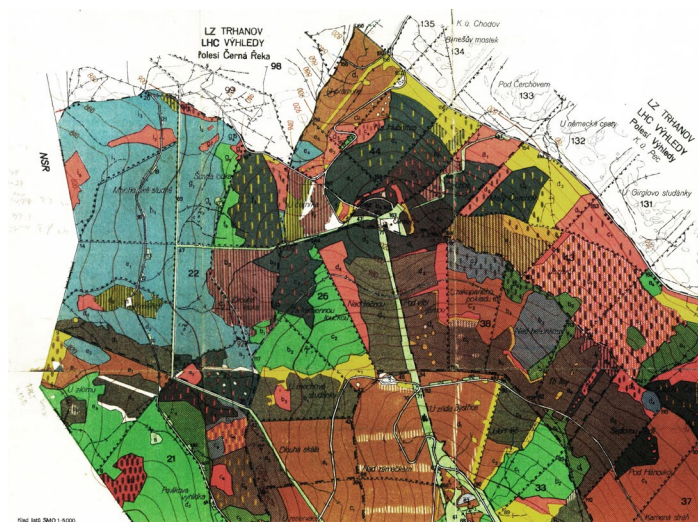

Návrh sjezdovky od Urbiprojektu Plzeň z roku 1993

Sjezdovka byla navržena jako součást lyžařského areálu v Caparticích, kde se dodnes nachází běžecké dráhy.

Na výhledech se rozprostírala lyžařská louka s vlekem.

Na tomto území v historii trénovala česká lyžařská špička.

Porostní mapa Polesí z roku 1973

SJEZDOVÁ TRATĚ POD ČERCHOVEM

Původní sjezdovka byla na Čerchově vybudována v r. 1945-46 v místě, které bylo na základě dlouhodobých poznatků vybráno jako sněhově nejvýhodnější. Od té doby nebyla zalesňována, v r. 1966 byla vyčištěna od náletu a křovinných porostů, postaveny dva vleky a kabelová přípojka z Čerchova a uvedena do provozu. V r. 1971 byla opět uzavřena.

V r. 1991 bylo z iniciativy lyžařského oddílu Sněhaři vyvoláno jednání o znovuoživení sjezdovky. Jejich požadavek byl podpořen stanoviskem OHS Domažlice, města Domažlice, lyžařskými oddíly Klenčí, Chodov. Souhlasně se nevyjádřil pouze vedoucí referátu životního prostředí.

V červnu 1992 na 17. schůzi toho roku projednávala výše uvedený záměr městská rada v Domažlicích. Předmětný les byl vykácen v r. 1968. Při zákazu využívání zarostl náletem lesních dřevin. Při vypracování lesního hospodářského plánu byl pruh zařízen jako les.

S ohledem na nutnost komplexního posouzení možnosti obnovy sjezdovky byla vypracována studie od Urbioprojektu Plzeň. Z předložené historické dokumentace vyplývá, že tradice turistického a lyžařského využití Čerchova je nesporná a byla rozvinuta již v předminulém století. Vojensky začal být vrchol využíván až po roce 1945.

Uvažovaná obnova sjezdové trati z října r. 1993 je v obnoveném pruhu a má charakteristiku rekreační sjezdovky s omezenou kapacitou uživatelů.

Šířka v přímé trati 8-12 m

Šířka v oblouku 12-20

Délka trati 770 m

Celkové převýšení 200 m

Průměrný sklon 26%

Ve studii bylo uvažováno se dvěma variantami vleků. Nebylo počítáno s osobní dopravou auty ani k dolní stanici. Docházková vzdálenost k dolní stanici vleku bylo 2,5-3 km od parkovišť v Caparticích, resp. v prostoru tzv. Betonárky.

Co se týče stravovacího a sociálního zajištění, je ve studii počítáno s rekonstrukcí objektu kuchyně zvláštních složek na vrcholu Čerchova na horskou chatu Klubu českých turistů, náhradou za někdejší zlikvidovanou chatu. Kapacita sjezdovky byla na vržena pro 50 lyžařů současně jedoucích.

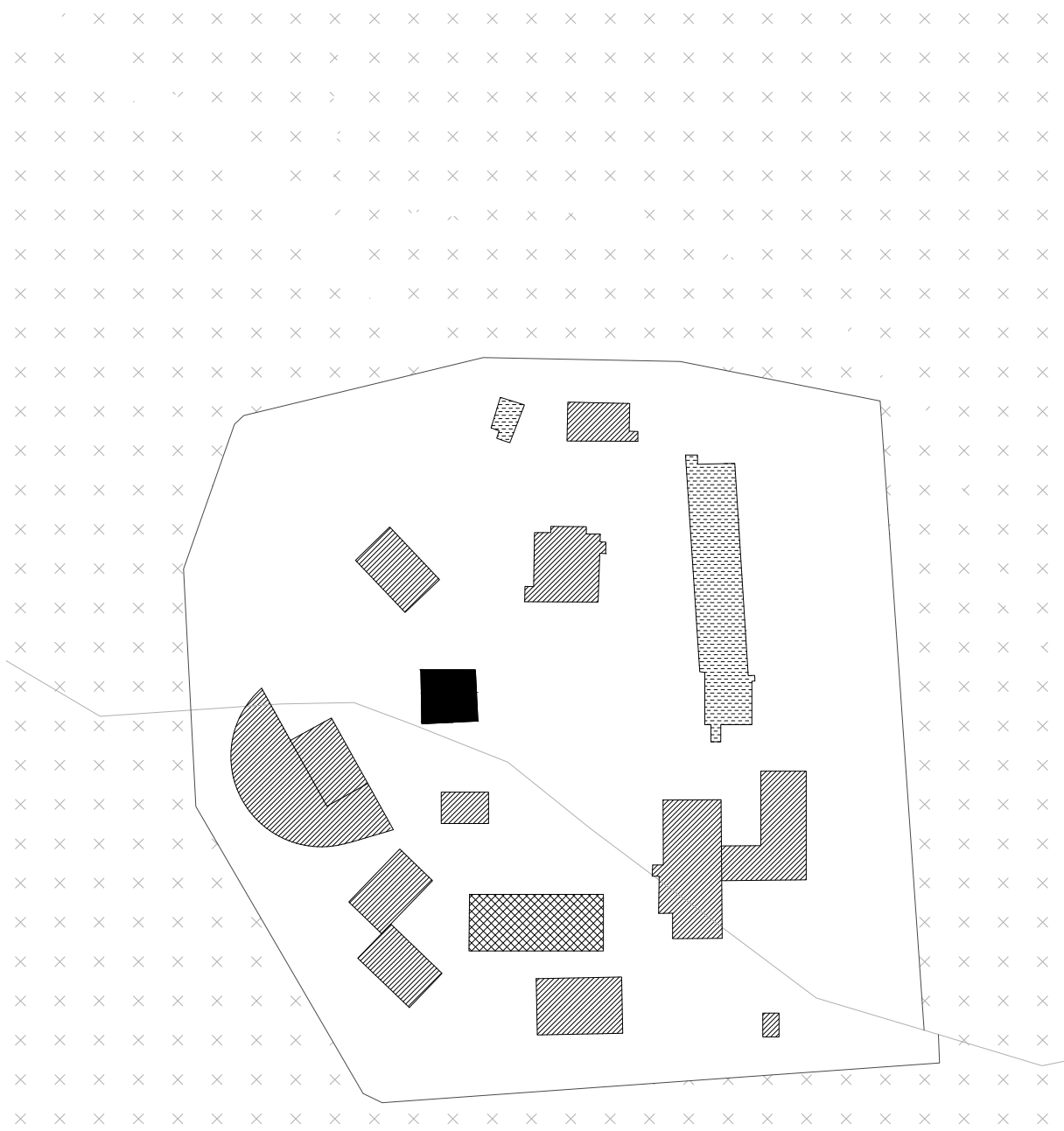

- Klub českých turistů
- ČR Ministerstvo obrany
- město Domažlice
- městys Klenčí pod Čerchovem
- oplocení areálu

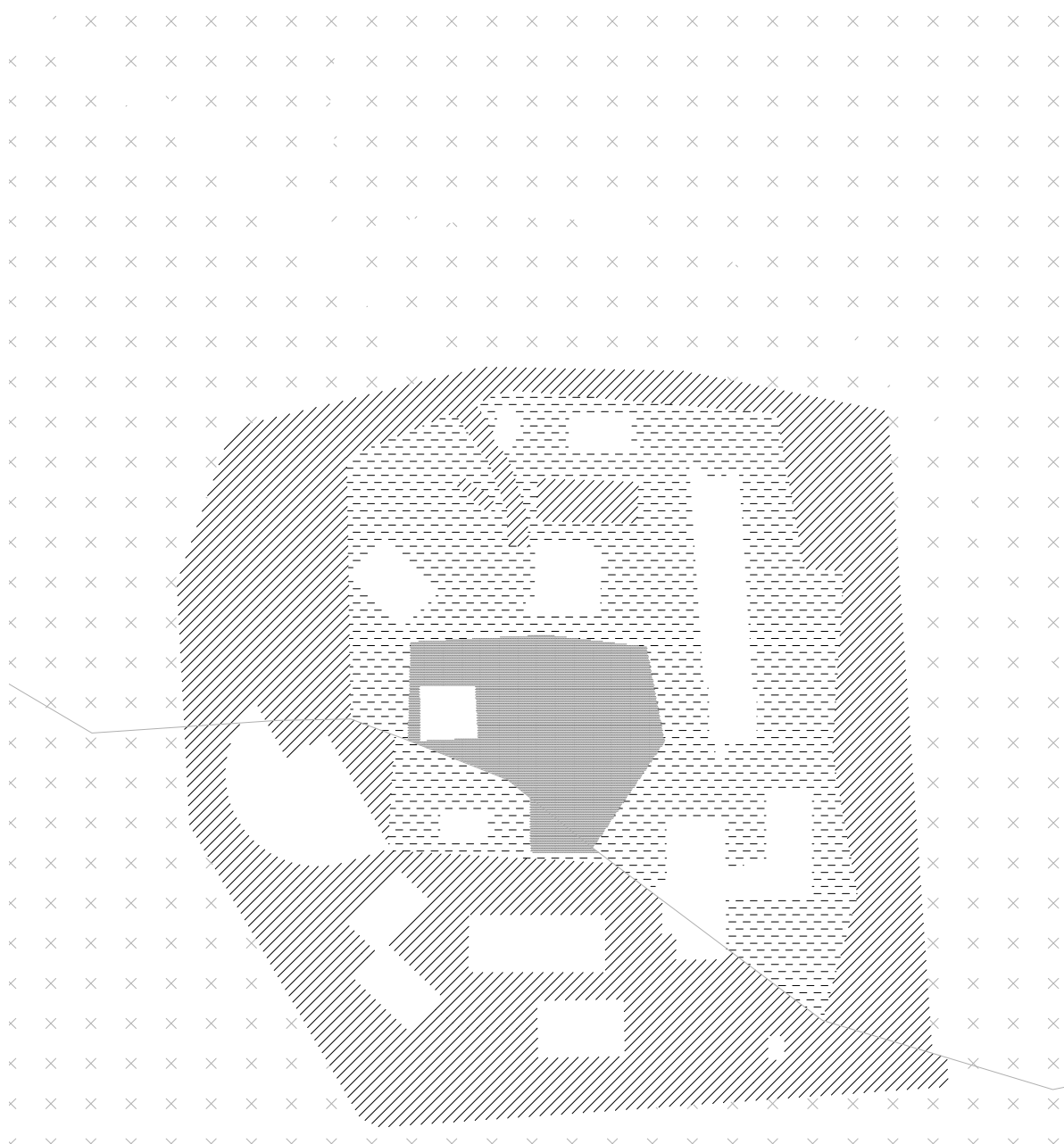
MAJETKOVÉ POMĚRY

M 1:1500

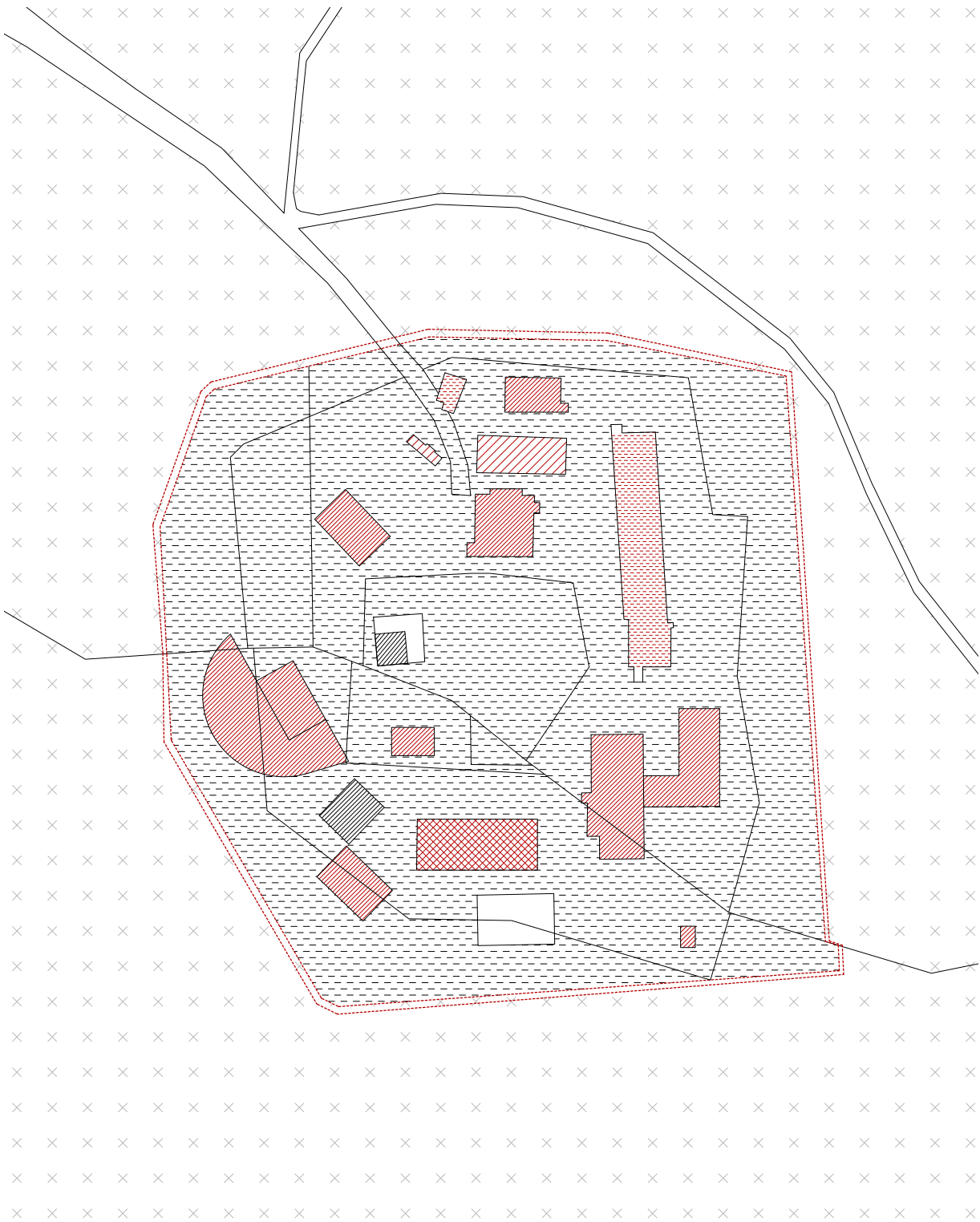
- Klub českých turistů
- ČR Ministerstvo obrany
- město Domažlice
- městys Klenci pod Čerchovem

ZASTAVĚNÉ PLOCHY
M 1:1500

- Klub českých turistů
- ČR Ministerstvo obrany
- město Domažlice
- městys Klenci pod Čerchovem

NEZASTAVĚNÉ PLOCHY
M 1:1500

DEMOLICE
M 1:1500

Demolice

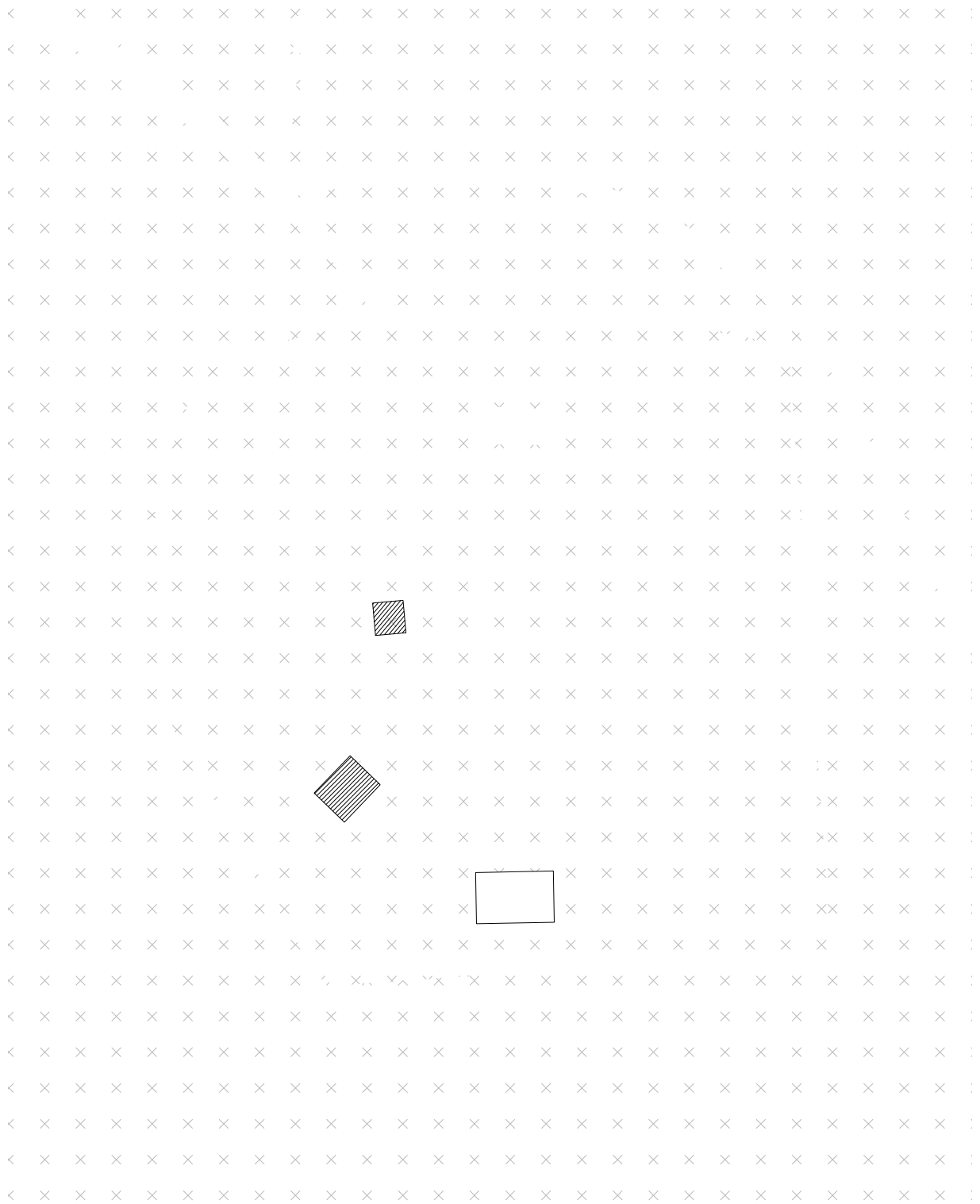
Budovy na vrcholu a v okolí, kdysi postavené vojskem, jsou dnes pouze mrtvolnými těly bez života. Připomínají rozkládající se zdechlinu, kterou krajina odmítá přijmout. Na zemi se povalují kusy fasád polorozpadlých hospodářských objektů, budovy se plní odpady turistů, okna jsou roztříštěná, dveře vykopnuté. K demolici proto vyzívají všechny nevyužívané vojenské pozůstatky budov, betonová plošina u vojenské věže i hospodářský objekt, který je zázemím bistra. Stejně tak demolují masivní železobetonový oblouk, který sloužil jako plošina pod radary a odposlouchávací zařízení a ze kterého momentálně trčí už jen dráty do všech stran.

Také město Domažlice, které je vlastníkem většiny staveb a pozemků na Čerchově, uvažuje o demolici. Projekt je již ve fázi příprav. Budovy budou řízeně demolovány, ekologická zátěž (eternity, případná ropná a jiná kontaminace) bude odvezena a řízeně likvidována na skládkách. Stavební materiál bude roztříděn. Betony a cihlové zdivo bude drceno samostatně do potřebných frakcí pro další využití k zakládání ploch. Betonářská ocel bude při drcení separována a s ostatní stavební ocelí odprodána. Díry po budovách budou zasypány přetříděným materiálem nebo zakryty zeminou, která bude použita na výkop nových staveb, a pokryty vegetační vrstvou. Vrchol navracím zpět krajině a ponechávám svému přírodnímu životu.

Z důvodu komplikované možnosti zásahu HZS a vzdáleného zdroje vody pro případný zásah (nejblíže rybník Černá Řeka) bude požární nádrž ponechána a posílena o zásobu vody v nové retenční nádrži. Pro rychlé a efektivní využití objemu vody při zásahu bude možnost využít výkonná čerpadla vč. výtlačného potrubí pro zasněžování k dotaci zásob vody do požární nádrže na vrcholu Čerchova.

Odpadní vody z budovaných objektů budou staženy do třístupňové membránové ČOV s mimořádně účinným procesem čištění. Umístění ČOV navrhuji na úrovni objektů nástupní stanice sjezdovky. Efektivita čištění většího objemu odpadních vod je vyšší, než budovat samostatné ČOV pro jednotlivé objekty. Vyčištěné vody budou svedeny do retenční nádrže, kde mohou být případné výkyvy v procesu čištění eliminovány. Vody dále využity.

Trafostanice s příslušným výkonem bude osazena na původním místě konce elektrické linky u bývalého vojenského objektu PS. Z důvodu snížení ztrát může po přepočtu dojít k umístění tohoto trafo na vhodném místě u strojovny lanovky.

PONECHANÉ

M 1:1500

Otevření

Současný neutěšený stav vrcholu je podpořen stále existujícím plotem z dob studené války, který umocňuje atmosféru nepřístupnosti místa. Přestože ohraničením již neprochází elektrický proud, ostatné dráty zůstávají. Je to až s podivem, že 30 let od pádu komunistického režimu a 19 let od velkolepého otevření areálu veřejnosti společně s dokončenou opravou Kurzovy věže působí vrchol nepřístupným dojmem. Pro někoho to znamená upomínku na dobu minulou, pro někoho nepřijemný zážitek.

Stejně jako hranice s německou stranou jsou otevřené a v rámci krajinného rázu kopce okem neznatelné, otevírám vrchol Čerchova veřejnosti. Bořím plot z období studené války, stírám hranice mezi lesem a areálem. Areál již neexistuje. Les prostupuje na vrchol.

Vojenská věž

Čerchov patřil společně s Poledníkem, Havranem a Zvonem mezi čtveřici míst protivzdušné obrany na západní hranici státu během studené války. Hlavním účelem stanoviště radiotechnického průzkumu bylo sledovat radiotechnické cíle Československé lidové armády, například radary nebo navigační systémy letadel armády NATO. V letech 1979-1982 zde vojenský útvar vystavil železobetonovou věž, kam byla umístěna odposlechová zařízení. Jihozápadní stranu fasády tvoří laminátové desky, za nimiž byly ukryty rádiové odposlechy. Místnosti v této části tvoří dřevěná podlaha a trámy, konstrukce je upevněna umělohmotnými šrouby, aby nerušila rádiové vlny.

Věž v každém z nás vzbuzuje různé dojmy a pocity. Přestože je návštěvníkovi blízko, tajemná minulost je zdůrazněna zákazem vstupu. Proč dnes stále není věž zpřístupněna veřejnosti? Jaké tajemství skrývá? Kam až sahá tajuplnost místa? Co je uvnitř? Jak se postavit ke stvoření, které bylo vybudováno k monitorování „nepřátelského“ Západu? Máme s těmito artefakty pracovat nebo je nechat zaniknout? Zbývající tři věže protivzdušné obrany už mají nový osud. Je nutné striktně definovat, co se s věží stane?

Semestr je krátká doba na rozhodnutí o osudu této věže. Během návrhu se mnou prošla věž několika fázemi a stále zůstává její bytí nejasné. Jednou z možností je využít stávající budovy v plném rozsahu, odkrýt laminátové panely a vložit do ní novou funkci jako je muzeum nebo restaurace. Stejnou cestou se vydala věž na Poledníku. Je to ovšem ze statického hlediska možné? Jaký je stav konstrukce budovy? Z pohledu vlastníka momentálně tato možnost ani nepřipadá v úvahu, Ministerstvo obrany ČR si toto místo jako poslední a jediné střeží a nemá v úmyslu do něj někoho vpustit.

Otázkou je, zda je to správné? Historie studené války v nás samotných ponechává mnoho otázek a každý se musí se svým postojem vyrovnat. Odposlouchávací věž mě posílá zpět do doby, která, přestože jsem ji nezažila, ve mně vyvolává pouze negativa. A ta ve mně převážila. Vzhledem k tomu, že mým záměrem je navrátit vrcholu důležitost, kterou se pyšnil před dobou válek, a nerada bych oživovala a vracela zpět historii z dob komunistického režimu, rozhodla jsem se nedávat jí novou energii.

Havran a Zvon dnes fungují jako rozhledny pro turisty. Betonová věž by mohla poskytovat výhled do krajiny, ale na Čerchově již jedna rozhledna stojí a je to „ta ona“, která to má být. Dalším důvodem, proč ze stavby nedělat rozhlednu, je zdůraznit dlouhou historii zákazu vstupu na vrchol pro obyčejného člověka. Věž zůstává nepřístupná, návštěvník k ní může přijít, nechat v sobě plynout pocity, které se v něm mísí, ale dovnitř nevstoupí.

ponechat x smazat

Tímto se dostávám k otázce, zda budovu ponechat jako memento nebo ji zbořit. Demolice znamená udělat tlustou čáru za zlobou a nenávisť, je to ideální stav, jak se, pro někoho, „ošklivky“ zbavit a udělat víc prostoru Kurzově rozhledně. Na druhou stranu doba studené války na Čerchově znamená jednu vrstvu vývoje a historie, kterou si místo prošlo. Tyto vrstvy se na sebe kupí a usazují jako sediment. Postupně se vrývají do místa a zůstávají jako součást kulturní paměti. Smazáním vrstvy se z vrcholu stane jakýsi nepopsaný list. Znamená to pokošení věže symbolicky, stejně jako během 80. - 90. let minulého století smazala studená válka lyžařskou pozitivní stopu, tím, že zničila Pasovského chýši s hotelem, přestože předtím přežily dvě světové války.

Čerchov je viditelným vrcholem z české i německé strany a je také důležitým orientačním bodem. Původně zde stála jedna věž, která označovala nejvyšší horu Českého lesa. Posléze tuto roli převzala vojenská věž, ta Kurzovu rozhlednu výrazně převyšuje a je viditelná i z míst a cest, ze kterých kamennou věž nelze zahlédnout.

Železobetonovou věž ponechávám jako památnou ruku tyčící se nad vrcholky smrků, která v každém vyvolává otázky a dojmy. Tato ruka je sama o sobě muzeem, není třeba do ní něco vkládat. Nechť se vydá vstříc svému osudu. Podlehe postupnému rozkladu a časem zanikne?

literatura

Jak šel čas na Čerchově, Jiří Vorlíček, Petr Matějka za Klub českých turistů v Domažlicích v roce 2001

Písemné podklady od Klubu sněhařů

Písemné podklady od Klubu českých turistů

ČSN 73 0835 Požární bezpečnost staveb

Vyhláška č. 268/2008 Sb. o technických požadavcích na stavby

Vyhláška č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

Vyhláška č. 92/2012 Sb. o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení

